

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Iurispatronatus Acquirendi, conseruandiq[ue] illud;
ac amittendi modos breuiter continens**

Viviani, Giuliano

Romae, 1620

Pars Tertia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61772)

P R A X I S
IURISPATRONATUS
PARS TERTIA

Continens modos amittendi
Iuspatronatus.

LIBER DECIMVS QVARTVS.

*In quo continetur materia derogationis
iurispatronatus.*

CAPVT PRIMVM.

Legatus à latere nunquid conferre possit bene-
ficia iurispatronatus.

SVMMARIVM.

1 Legatus à latere potest con-
ferre beneficium patronatum
sine consensu patroni Ecclesia-
stici.

2 Nisi sit beneficium regula-
re, vel electiuum.

3 Vel laicorum.

4 Legatus à latere consentien-
te patrono potest beneficium
conferre etiam contradicente
habente instituere.

5 Et potest conferre benefi-
cium patroni laici, si iuspatro-
natus habeat ex priuilegio,
vel ex prescriptione.

6 Item & beneficium situm

R 4 in

in sua Prouincia, etiam si patronus Ecclesiasticus sit alterius Prouinciae.

7 *Conferre tamen non potest, si patronus antea praesentauit.*

LEGATUS à latere † potest conferre beneficium patronatum absque consensu patronorum, si sint patroni clerici, quorum beneficia legatus à latere potest sibi reseruare, eaque vacantia conferre. ita est text. in cap. cum dilectus. vbi Abbas de iurepatronat. & hæc est communis opinio, teste Rocch. de Curte. de iurepatronat. in verbo, honorificum quæst. 1. colum. 2. & quæst. 3. colum. 3. quod non procedit † si beneficium sit regulare, vel electiuum. cap. deliberatione. de offic. legati. libro 6. vel si sit de iurepatronatus † laicorum, vel sit mixtum ius patronatus clericorum, & laicorum. Rocch. de Curte vbi supra, in verbo ius. quæst. 7. colum. 2. Quibus tamen consentientibus contradicente Prælato ad quem pertinet institutio, tamen † legatus hu-

iusmodi beneficium patronatum conferre potest, secundum Dominicum de Sancto Geminiano in cap. vnico. in fine. de iurepatronat. lib. 6. late Lambertin. de iurepatronat. lib. 2. par. 3. quæst. 8. art. 1. 2. & 4. Item talis † legatus potest conferre beneficia pertinentia ad laicos tantum ex vi præscriptionis, seu ex Pape priuilegio. ita Abb. Cardin. Butr. & alij in dicto cap. cum dilectus. & Lambertin. vbi supra. artic. 3. Similiter talis † legatus potest conferre beneficium situm in sua Prouincia, etiam si persona ecclesiastica, ad quam pertinet præsentatio, seu collatio dicti beneficij, sit alterius Prouinciæ. ita Rom. in cons. 365. quia attenditur locus beneficij, & non patroni, prout declarat Lâb. vbi supra. ar. 5. & Rocch. de Curte vbi supra. in verbo, honorificum. q. 3. col. 3. Si autem ad tale beneficium † sit facta præsentatio à patrono, non potest legatus illud conferre in præiudiciū præsentati, nisi stante reseruatione supradicta, qua stante præsentatio patroni est ipso iure irrita. Lamb. vbi supra. art. 6.

CA-

CAPVT SECVNDVM.

Summus Pontifex conferre potest omnia beneficia, etiamsi sint iurispatronatus, & quando per litteras Apostolicas dicatur derogatum iurispatronatus.

SVMMARIVM.

1 Beneficiorum collatio spectat ad Papam. 2 Beneficia sunt reservata in viginti sex casibus. 3 Papa potest conferre beneficia patronata. 4 Privilegiatus non vititur suo privilegio contra eum, qui privilegium concessit. 5 Papa non presumitur in dubio velle praeiudicare laicis circa iurispatronatus. 6 Litterae Apostolicae non facientes mentionem iurispatronatus sunt inualidae. 7 Regula 41. Cancell. Apostolic. circa derogationem iurispatronatus. 8 Papa mandante provideri de beneficio ad cuiuscumque dispositionem pertinente, non comprehenditur beneficium	<p>iurispatronatus.</p> <p>9 Etiam si rescribat motu proprio.</p> <p>10 Vel si dicatur, quod talis provideatur de beneficio etiam si spectet ad alterius presentationem.</p> <p>11 Vel si dicatur de beneficio ad quorumcumque presentationem spectante.</p> <p>12 Quando censeatur derogatum iurispatronatus clericorum, non procedit si clerici sint patroni ratione patrimonij.</p> <p>13 Iurispatronatus laicorum non est derogatum etiam si dicatur, non obstante iure patronatus laicorum.</p> <p>14 Nec etiam, quando in litteris habetur, quod conferatur beneficium spectans ad Episcopi institutionem.</p> <p>15 Derogatum dicitur iuripa-
tro-</p> |
|--|---|

tronatus, quando Papa expresse derogat.

16 *Nec dicitur derogatum, si mandet provideri de primo beneficio quomodocumque vacaturo.*

17 *Derogatio nunquam comprehendit iuspatronatus Regum, Ducum, &c.*

18 *In permutationibus necesse est facere mentionem iuspatronatus.*

19 *Derogatio licet non presumatur, secus tamen est si constat de certa scientia Papae.*

20 *Derogatio iuspatronatus clericorum non requirit expressionem.*

21 *Derogatio presumitur, si Papa disponat de tali beneficio vacaturo.*

1 **B**eneficiorum ꝑ collatio generaliter spectat ad Papam, qui est ordinarius Ordinariorū, & dominus omnium beneficiorum. cap. 2. de præben. lib. 6. glos. vlt. in cap. felicit. de pen. lib. 6. clemen. 1. in fine, vt lite pend. Gomes. in præmio regularum Cancellarię. in vers. considerata etiam. nu. 7. & in
2 specie ꝑ sunt reseruata beneficia in viginti sex casibus re-

latis in praxi Archiepiscopi
li Leonis. p. 2. cap. 20. de re-
3 seruat. ideoque ꝑ potest con-
2 ferre beneficia iuspatronatus clericorum, absque eorum consensu: item, & laicorum, quia laicis iuspatronatus est concessum à Papa ex gratia, & priuilegio non priuatiue. Card. Tusc. practicarum conclusionum iuris littera I. concl. 596. Et ideo
4 talis priuilegiatus ꝑ non potest vti suo priuilegio contra eum, qui sibi priuilegium concessit: & de his vide plenissime Felin. in suo tractatu, quando literę apostolicę noc. patron. eccles. qui tractatus incipit, pro regula tenendum est, & Lamb. de iurepatronatus lib. 2. p. 3. q. 9. art. 1. & 2. In dubio autem Papa
5 non ꝑ presumitur velle præiudicare laicis. Et ideo literę ꝑ apostolicę sunt inualidę
6 si non faciunt mentionem iuspatronatus ecclesię obtentę, ex ratione tex. in cap. cum dilectus. de iurepatronatus. Abb. in capit. 3. de iurepatronatus.

7 Hodie autem ex ꝑ regula 41. Cancellarię Apostolicę relata à Quaranta in summa Bul-

Bullarij, in verbo, Regulae Cancellariae Apostolicae, in derogatione iurispatronatus debet fieri mentio iurispatronatus, dispositiue specificè, & determinatè, non autem conditionaliter; & si illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat: & si de hoc in literis prouisionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio similis mentio facta non fuerit, non censeatur quomodolibet derogatum. Et si Papa mandet prouideri de beneficio ad cuiuscunque dispositionem pertinente, non includitur beneficium iurispatronatus, cum dispositio cadat pro institutione. Lopus allegat. 8. numero 6.

9 Idem est, si Papa rescribat Motu proprio pro aliquo beneficiando. Abb. in capit. ad aures. colum. penult. de rescript. Idem est, si dicatur

10 quod est prouideatur talis de beneficio, etiamsi ad alicuius presentationem spectaret. intelligitur enim de presentatione competente patrono ecclesiastico. cap. cum in illis. de praben. libro 6. La-

11 ipus vbi supra. Idem est si dicatur de beneficio ad praesentationem quoruncunque spectante, quando enim derogatur iurispatronatus laicorum expresse fieri debet derogatio. Et quando dictum

12 est est censeatur derogatum iurispatronatus clericorum, illud non procedit, si clerici habeant iurispatronatus ratione patrimonij. Nec iurispatronatus laicorum censeatur derogatum, etiam si in litteris diceretur non obstante iurispatronatus laicorum, & non obstantibus statutis ecclesiae, quia tales non obstantiae tendent solum ad tollendam subreptionem, non autem ad alia iura specialiter perimenda, nisi id expresse dicatur. Rota Roman. de praben. in nouis. decis. 1. Neque

14 censeatur derogatum iurispatronatus laicorum, quando in litteris habetur, quod Papa mandat conferri beneficium spectans ad Episcopi institutionem. Lambertin. vbi

15 supra. artic. 30. Nam est tunc dicitur derogatum, quando Papa expresse derogat. Cardin. Mantica. decis. 292. Rot. Ro-

- 16 Roman. Quod ꝑ procedit, etiam si Papa mandet prouideri de primo vacaturo, spectante ad collationem, prouisionem, electionem, & præsentationem quorumcūque; tunc enim, nec etiam beneficia patronata vacantia in Curia comprehenduntur. Cardin. Tusc. vbi supra. conclus. 618.
- 17 Notandum est ꝑ insuper, quod litteræ Apostolicæ expresse derogantes iuripatronatus laicorum, nunquam comprehendunt iuripatronatus, spectans ad Reges, Duces, Marchiones, seu alios Principes, nisi de his expresse dictum sit, talis enim derogatio potest esse periculo ecclesiæ; & ita disponitur per suprascriptam Regulam Cancellariæ Apostolicæ. tradit Flamin. Parisius de resignat. beneficiorum. par. 1. libro 2. quæst. 4. num. 48.
- 18 Item sciendum ꝑ est, in permutationibus beneficiorum factis in Curia oportere in eis facere expressam mentionem iuripatronatus laicorum. Lopus allegat. 96. Et quamuis in dubio non
- 19 præsumatur facta ꝑ derogatio iuripatronatus laicorum, tamen id non procedit, quando constat de certa scientia Papæ scientis beneficium esse de iure patronatus laicorum, tunc enim censetur derogatum dicto iuripatronatus. Rot. Rom. decis. 27. de rescript. in nouis. Et in litteris, in
- 20 quibus ꝑ agitur de derogatione iuripatronatus clericorum, non est necessaria expressio dicti iuris. Rot. Rom. decis. 8. de iure patronatus in antiquis. Item præsumitur
- 21 facta ꝑ derogatio quando Papa disponit de beneficio proxime vacaturo. Et si ꝑ adsint patroni alicuius beneficii non existentes in quasi possessione præsentandi, & alij tantum existentes in prædicta quasi possessione, licet non sint patroni, de his tantum existentibus in quasi possessione in litteris mentio est facienda. Item ꝑ sciendum est, quod si post impetrationem factam de beneficio iuripatronatus absque mentione iuripatronatus id scientes per quadrimestre taceant, collatio conuadatur. Cardinal. in Cle-

Clementin. i. de supplend. neglig. Prælat. & de his omnibus vide Felin. vbi supra, & Lambertini. vbi supra articulo 3. & sequentibus, vique ad art. 26.

CAPVT FERTIVM.

Quando patroni ex conventionione alternatim præsentant, cui censeatur præiudicatum per Papæ derogationem.

SUMMARIVM.

1 Derogatio Papæ præiudicai patrono, ad quem illa vice spectabat præsentatio, si inter patronos seruetur alternatiua.

2 Idem est, si Papa mandet prouideri de beneficio spectante ad præsentationem talis.

3 Derogatio iuris patronatus Collegij fit cum mentione Collegij.

1 **S**Tante conventionione † inter compatronos, quod alternis vicibus præsentent, si Papa deroget expresse iuris patronatus pro vna vice, censeatur derogatum, & præ-

iudicatum illi patrono tantum, ad quem pro illa vice spectabat præsentatio, adeo vt in alia prima vacatione ad alterum patronum spectabit præsentatio. Ioan. de Anan. conf. 43. & facit text. in cap. mandatum, in cap. litteris, & in c. Abbatem de rescript. Rocch. de Curte de iure patr. in verbo, ius. q. 6. col. 2. Lamb. de iurep. li. 2. par. 3. q. 9. ar. 26

2 Similiter † si Papa mandet prouideri alicui de beneficio spectante ad præsentationem talis, qui debet præsentare de consensu aliorum, includitur sub tali mandato. Io. And. in cap. cum in illis. §. vltim. de præben. lib. 6. Et in derogatione † iuris patronat. per-

inentis ad Collegium non
sufficit fieri mentionem de
personis singularibus Colle-

gij: Sed fieri debet mentio
per verbum collectiuum. vi-
de Lamb. vbi supra artic. 34.

CAPVT QVARTVM.

Quando soleat, & in quibus casibus Summus Pon-
tifex derogare iuripatronatus.

SVMMARIVM.

- 1 Derogationes conceduntur
ex causis vrgentissimis.
- 2 Derogatio conceditur quan-
do beneficia vacant in Cu-
ria.
- 3 Nisi esset iuripatronatus
Regum, Ducum, &c.
- 4 Derogatio conceditur quan-
do iuripatronatus est mixtum.
- 5 Item quando iuripatrona-
tus competit ex privilegio,
prescriptione, seu consuetu-
dine.
- 6 Item si sit beneficium li-
tigiosum.
- 7 Derogatio aliquando fit
pro duabus tertijs partibus.
- 8 Derogatio conceditur pro
medietate quando quis fuit
presentatus à medietate pa-
tronorum.

- 9 Derogatio conceditur com-
patrono.
- 10 Derogatio conceditur Epi-
scopo promoti circa beneficia
prius obtenta.
- 11 Clausula, dummodo acce-
dat consensus patronorum,
quid denotet.
- 12 Derogatio habet clausulam
pro hac vice tantum.
- 13 Derogatione obtenta debet
probari beneficium esse de iu-
repatronatus.

1 **S**ummus † Pontifex non
solet concedere deroga-
tiones iurispatronatus nisi ex
causis vrgentissimis, quæ sunt
plures, quarum

2 Prima † est, quoties bene-
ficium iurispatronatus vacat
in Curia: nam tunc Papa
consuevit derogare. cap. 2.
de

de præben. lib. 6. tradit Staf-
 fil. de lit. grat. & iust. fol. 54.
 col. 1. Mandosius in tractatu
 de signat. grat. in verbo de-
 rogationes iurispatronatus.
 Sarnen. de trienn. possession.
 quæst. 31. numer. 19. Quod
 3 non procedit † in iurepatr.
 Regum, Ducum, Marchio-
 num, siue aliorum Princi-
 pum, vt dictum est in præce-
 denti cap. Couarr. practic.
 quæst. cap. 36. num. 4. quam-
 uis Parisius in loco proxime
 citando dicat illud procede-
 re in praxi quo ad Reges
 tantum.

4 Secunda † causa, quoties
 iurispatronatus est mixtum de
 ricorum, & laicorum, quia
 tunc derogatio conceditur in
 totum. Mandosius vbi supra
 col. 2. in fine, & ita commu-
 niter est receptum, & in pra-
 xi seruatur.

5 Tertia † causa, quando iurisp-
 patronatus competit ex pri-
 uilegio, præscriptione, aut
 consuetudine. Nam tunc de
 facili derogatur in totum,
 cum & absque derogatione
 receptum sit valere collatio-
 nem. Cassador. decis. 4. &
 decis. vlt. de iurepatronatus,
 & decis. 4. de probat. & est

communis opinio, teste Lam-
 bertino de iurepatr. libr. 2.
 pat. 3. quæst. 9. artic. 25. &
 quæst. 8. art. 3.

6 Quarta † causa, quoties be-
 neficium erat apud Curiam
 Romanam litigiosum. Cassa-
 dor. decis. 3. vt lite penden-
 Sarnen. in regula de impetr.
 benefic. per ob. famil. Card.
 quæst. 8. num. 7. Couarr. vbi
 supra num. 7. & 8.

7 Quinta † causa est, ex qua
 solet derogari iurispatronat.
 laicorum ex aliquo fauore
 pro duabus tertijs. Mandos.
 vbi supra col. 3.

8 Sexta causa † est quando
 quis fuit à medietate patro-
 norū præsentatus. Nam tunc
 derogatur pro alia medietate,
 & ita communiter, & in
 praxi seruatur: & hæc est ma-
 gis frequens derogatio, & per
 eam multæ lites tolluntur, &
 celeriter beneficio provide-
 tur.

9 Septima †, quando Orator
 est vnus ex patronis, tunc
 conceditur derogatio. Man-
 dos. vbi supra colum. 3. ver-
 fic. quæro.

10 Octaua † causa est in reten-
 tione beneficiorum in fauo-
 rem promoti ad Episcopa-
 tum,

tum, & fit mentio beneficium
 esse iurispatronatus. Et scien-
 dum ꝑ est, quod quando be-
 neficium confertur cum clau-
 sula, dummodo accedat pa-
 tronorum consensus, requiri-
 ritur expressus consensus, &
 non sufficit tacitus inductus
 ex lapsu quatuor mensium.
 Et in tali derogatione ꝑ in
 praxi solet seruari, vt dica-
 tur pro hac vice tantum.
 Couart. dicto cap. 36. Et si
 dictum sit, & narratum ꝑ be-
 neficium esse de iurepatrona-

tus, vt obtineatur derogatio,
 debet is, qui obtinuit proba-
 re dictum beneficium esse
 iurispatronatus; alias impe-
 ratio est nulla, teste Puteo
 Decis. 120. lib. 2. Rot. Rom.
 vide de his omnibus late
 Flamin. Paris. de resignatio.
 benefic. lib. 2. quæst. quarta,
 num. 43. vsque ad finem, &
 Rebuff. in sua praxi benefi-
 ciaria in tertia parte signatu-
 ra, in versiculo necnon iuri-
 patronatus.

CAPVT QVINTVM.

Quomodo expediatur presentatio, quæ fit
 per patronos regulares ad ecclesiam
 parochialem.

SVMMARIVM.

1 Presentatio, quæ fit à re-
 gularibus de clerico seculari
 ad parochialem ecclesiam,
 quomodo fiat.
 2 Ordinarius tunc debet re-
 gularibus tempus dare ad con-
 signandum certum redditum
 presentato.

3 Vel inferior, ad quem spe-
 ctat institutio.
 4 Si institutio fiat sine di-
 cta assignatione, valet.
 5 Si dicta assignatio non fiat
 intra dictum tempus, ordina-
 rius potest dictum redditum
 assignare.
 6 Si in dicta assignatione
 modus excedatur, appella-
 ri

- vi potest.
- 7 Assignatio predicta fieri debet super possessionibus dicta ecclesia.
- 8 Taxatio tunc ea fieri debet, qua clericus possit vivere.
- 9 Episcopo debentur procuratio, cathedraticum, siue synodaticum.
- 10 Centum aurei pro paroco sufficiunt annui.
- 11 Concil. Tridentin. sess. 24. de reform. cap. 13.
- 12 Assignatio predicta fieri debet causa cognita.
- 13 De derogatione iurispatronatus regularium.

Nunc videamus de expeditione presentationis, quæ fit per Religiosos regulares, qui sunt patroni ecclesiastici, de aliquo clerico ad ecclesiam parochialem secundum text. in cap. de monachis. de præben. & in Clement. prima, de iure patronat. & ibi Cardin. Rocch. de Curte. de iure patronat. in verbo onerosum. quæst. sexta. Paul. de Citad. de iure patronat. par. sexta quæst. 45. quo casu Ordinarius taliter præsentantibus, vel eorum pro-

Praxis iurispatron.

curatori debet præfigere tempus, intra quod dicti præsentantes assignent dicto præsentato congruam reddituum portionem pro sui sustentatione. dicta Clementina prima. Et si Ordinatio spectaret ad inferiorem, is inferior debet recurrere ad Episcopum, ut eis dictum terminum statuatur ad dictam assignationem faciendam. dicta Clementina prima, in principio. Si vero Ordinarius instituat absque dicta assignatione, tenet institutio. gloss. in dicta Clementina prima, in verbo inhibentes. quod si per eos intra dictum terminum non fiat talis assignatio, Dioecesanus potest congruam reddituum assignare portionem dicto præsentato. dicta Clementina prima, & ibi gloss. in verbo deuoluatur: idque potest facere, & ante, & post institutionem. Verum si excedatur modus in dicta assignatione nimis onerando dictos Religiosos, poterunt appellare infra debitum tempus ad Superiorem Dioecesani, ut moderet dictam taxationem. Et talis assignatio debet fie-

S ri

ri in parte possessionum di-
 ctæ ecclesiæ, si habeat posses-
 siones, vel alios redditurus.
 8 Et ¶ talis taxatio ea facienda
 est, qua clericus possit hone-
 ste viuere, & onera Episco-
 palia soluere, de quibus in
 cap. conquærente, & in cap.
 dilectus. de offic. ordin. vt est
 9 procuratio ¶ annexa visita-
 tioni, & cathedraticum, siue
 synodaticum. cap. cauendum
 10. quæst. 3.
 10 Hodie ¶ autem saltem cen-
 tum aureos parochiales ec-
 clesiæ annis singulis habere

debent, pro sustentatione
 11 Rectoris. Concil. ¶ Trident.
 Sess. 24. de reformat. cap. 13.
 versic. ad hæc. Et talis assi-
 12 gnatio debet ¶ fieri causa co-
 gnita, sed de plano: & de
 his omnibus vide Cardin. in
 dicta Clement. prima, quem
 refert Lambertin. de iurepa-
 tronat. lib. 2. par. 3. quæst. 10.
 per omnes articulos d. quæst.
 13 Et de huiusmodi ¶ deroga-
 tione iurispatronatus, vide
 Rebuff. in sua praxi benefi-
 ciaria in 3. par. signaturæ. in
 versic. nec non iurepatronat.

FINIS LIBRI DECIMIQUARTI.

LIBER DECIMVS QVINTVS

In quo continetur quomodo amittatur ius patronatus vere.

CAPVT PRIMVM.

Ius patronatus aliquando amittitur absque delicto patroni.

SUMMARIVM.

- 1 Ius patronatus amittitur aliquando sine delicto.
- 2 Ius patronatus amittitur diruta Ecclesia.
- 3 Item dote consumpta. Redotans ecclesiam fit patronus.
- 4 Ecclesiam quis non reedificat, volente patrono reedificare.
- 5 Ius patronatus amittitur si Papa illud auferat.
- 6 Item amittitur per non usum.
- 7 Nisi talis non usus veniret, quia Ecclesia non vacauit.
- 8 Ius patronatus amittitur, si donetur, vel cedatur.

9 Item amittitur per unionem.

10 Praxis circa unionem Ecclesie patronatae cum Ecclesia libera.

- 1 Ius patronatus ¶ amittitur, & patronus de eo priuatus remanet absque delicto suo, seu culpa: quod pluribus modis contingere potest.
- 2 Primo ¶ ergo modo patronus amittit ius patronatus, absque suo delicto, videlicet si ecclesia destruat, & ibi, vel alibi ab alio reedificetur; nisi reedificatio fieret ex cæmentis diruta ecclesie, quia tunc ratione fundi ambo erunt patroni. Idem ¶ si sit dos con-

S 2 sum.

sumpra, nam redotans efficitur patronus. Est tamen notandum, quod patronus non tenetur reficere, sed reedificare ecclesiam, si vult ius patronatus de nouo acquirere; & qui tenetur ad ecclesie reparationem, tenetur etiam ad reparationem domus parochi: & si vnus ex patronis non concurrat in reedificatione, non acquirat ius patronatus, nec conseruabit ius antiquum, sed accrescet compatronis. Et volente patrono dirutam ecclesiam reedificare, non admittitur extraneus ad reedificandum. Et de hoc modo vide Card. Tusc. pract. conclus. iur. littera I. conclus. 620. num. 4.

Secundo, amittit si Papa in totum auferat, vel supprimat ius patronatus, cum id habeat patronus ex gratia. c. 3. de iure patronat. vide Felin. in cap. quæ in ecclesiarum. colum. 14. de constitut.

Tertio, amittitur ius patronatus, si ecclesia patronata acquisiuit libertatem per non usum presentationis, quia patroni non presentarunt. Abb. consil. 106. vol. 2. col. penult. facit cap. de quarta,

vbi Innoc. not. de prescript. & tempus prescriptionis sufficit illud, quod requiritur ad prescribendum contra laicum: idem est si laicus contra ecclesie patronatæ prescribat ius patronatus.

7 Quod non procedit, quando talis non usus fuit, quia casus vacationis, non euenit etiam per centum annos, vel euenit, sed Papa contulit derogando patronis. vide Firmanum in tract. de Episcopo par. 3. quæst. 23. Vide Card. Tusc. vbi supra. num. 6.

8 Quarto, amittitur ius patronatus si patronus illud cedat, donet, seu renunciat alteri cum consensu Episcopi, vel si ipsimet ecclesie illud cedat. cap. vnico. de iure patronat. lib. 6. de quibus modis transferendi, & sic amittendi ius patronatus, dictum est supra pluribus in locis.

9 Quinto, amittitur ius patronatus, si ecclesia patronata vnatur alteri ecclesie liberæ de patroni consensu.

10 Tamen in praxi vidi seruari, quod quando ecclesia patronata vnatur ecclesie liberæ de consensu patroni, & facultates ecclesiarum vnatur

rum sunt æquales, pro vna vice confert Ordinarius, & pro alia vice præsentat patronus. ita contigit in Plebania sanctæ Iuliæ de Caprona, Pisanæ Diocesis, quæ est liberæ collationis, eiq; fuit annexa ecclesia sancti Martini de Crespignano dictæ Diocesis, quæ est de iurepatronatus hæredum Domini Leo-

nis de Cambinis, nam pro vna vice confert Illustrissimus Dominus Archiepiscopus Pisanus, pro alia vero vice præsentant Rectorem dicti hæredes, & sic alternatim proceditur. & de his omnibus vide Lambertin. de iurepatronat. lib. 3. quæst. 7. per omnes articulos dictæ quæstionis.

CAPVT SECVNDVM.

Iuspatronatus amittitur aliquando ex delicto patroni.

SVMMARIVM.

- 1 Iuspatronatus amittitur aliquando ex delicto.
 - 2 Vt si iuspatronatus vendatur.
 - 3 Vel si patronus labatur in heresim.
 - 4 Seu si sit receptator, seu defensor hæreticorum, seu schismaticus, &c.
 - 5 Vel sit reus læsæ maiestatis.
 - 6 Vel proditor patriæ.
 - 7 Vel si occidat rectorem.
- Praxis iurispatron.

sui beneficij.

- 8 Patronus utram priuetur propter delictum iurepatronatus ab ecclesiastico, aut à seculari Iudice.
- 9 Iudex ecclesiasticus potest propter delictum priuare patronum iurepatronatus.
- 10 Iudex vero secularis id facere nequit.
- 11 Etiam si cum publicatione bonorum includeret iuspatronatus.
- 12 Et etiam si publicet bona patroni sine dicta inclusione

§ 3 iu-

12 iurispatronatus, tunc enim
Episcopus priuat patronum.

13 Iuspatronatus an transeat
in fiscum.

14 Praxis est, quod transeat.

15 Sententia amittitur iuspa-
tronatus.

16 Secus est, si sententia ef-
set lata in contumaciam.

1 **P**atronus † amittit iuspa-
tronatus ex suo delicto,
idque pluribus modis acci-
dit, &

2 Primo, si † iuspatronatus
vêdat, quod vendi non potest.
cap. de iure de iurepatrona-
tus: tunc enim vendens illud
amittit, & emens amittit præ-
cium, quod datur ipsi eccle-
siæ, & ecclesia remanet libe-
ra. cap. quia clerici. de iure-
patronatus.

3 Secundo, si † patronus la-
batur in hæresim. ad text. in
cap. cum secundum. de hæ-
ret. lib. 6. cum ipso facto tunc
omnia eius bona ecclesiæ sint
applicata, & si reuertatur ad
fidem, illud non recuperat.
Abb. in cap. quia diligentia.

4 de elect. Quod etiam † proce-
dit in receptatoribus, & de-
fensoribus Hæreticorum, in
Schismaticis, Apostatis, &

excommunicatis infordescen-
tibus in excommunicatione
majori per annum.

5 Tertio, si † patronus com-
mittat crimèn læsæ maiesta-
tis humanæ. Abb. in cap. cum
laici, de iurepatronat. vbicum-
que enim procedit à iure, vel
ab homine publicatio bono-
rum alicuius, eo casu perdit
etiam iuspatronatus. Abb. in
dicto cap. quia diligentia in
fine.

6 Quarto, si patronus † sit
proditor patriæ, tunc enim
priuatur iurepatronatus. ad
ea, quæ dicuntur in Clemen-
ne in agro. §. quia vero. de
statu monac.

7 Quinto, patronus † amit-
tit iuspatronatus, si ipse, vel
alius pro eo occidat Recto-
rem beneficij patronati. cap.
in quibusdam. §. sacri de pœ-
nis: nisi patronus id faceret
ad sui defensionem vim vi re-
pellendo cum moderamine
inculpatæ tutelæ, vt per glos.
in dicto. §. sacri. in verbo præ-
sumpserint, vel si aliter mor-
tem euitare non posset. Clem.
si furiosus de homicid.

8 Numquid autem † patro-
nus propter delictum priue-
tur iurepatronatus, à Iudice
eccle-

ecclesiastico, vel seculari; du-
bium est inter Doctores. Ideo
pro maiori declaratione con-
stitutendi sunt infrascripti ca-
sus, *his: iudic. ob. s. i. n. o. s.*

9 Primus est, quando Iu-
dex Ecclesiasticus procedit
contra patronum super pri-
uatione iurispatronatus prin-
cipaliter, & id facere potest.
dicto cap. in quibusdam: idem
est si procederet contra pa-
tronum super alio delicto, su-
per quo includitur etiam pri-
uatio iurispatronatus.

10 Secundus est casus, quan-
do Iudex laicus vult per suam
sententiam confiscare tantum
iurispatronatus, & tunc huius
Iudicis sententia non tenet
super hoc. gloss. in cap. filijs
16. quest. 7. in verbo pro-
pinquis.

11 Tertius est casus est quando
Iudex laicus facit per suam
sententiam publicationem
omnium bonorum patroni,
cum speciali mentione iuris-
patronatus, & tunc huiusmo-
di sententia non valet. Abb.
in cap. quanto. column. pe-
nult. de iudic.

12 Quartus est casus est, quan-
do Iudex laicus ob delictum
patroni facit publicationem

omnium bonorum eiusdem,
sine aliqua mentione iurispa-
tronatus, & tunc non inclu-
ditur iurispatronatus, sed Epi-
scopus potest se informare
summarie, & patronum pri-
uare. Ita procedit dictum.
Butrij in Clement. pastoralis.
de re iudic. & ex publicatio-
ne facta per Iudicem laicum
ex delicto commisso à patro-
no contra ecclesiam, patronus
remanet priuatus iure patro-
natus, ex Iuris dispositione,
& ecclesia remanet libera.

13 Quintus, est casus est quan-
do Iudex laicus publicat om-
nia bona patroni propter eius
delictum: & tunc simul cum
Vniuersitate publicata, in
qua adest iurispatronatus, an
iurispatronatus transeat in
Fiscum, vide Felin. in dicto
cap. quanto num. 3. de Iu-
dic. Et in praxi est vidi in hu-
iusmodi casu vna cum dicta,
Vniuersitate transire iuripa-
tronatus in Fiscum, qui Fi-
scus adueniente vacatione
vice patroni banniti, cuius
fuerunt in Fiscum incorpora-
ta omnia bona, presentat Re-
ctorem ad vacantia benefi-
cia, & probatur dictum iurisp-
atronatus tanquam proue-

niens ex persona dicti banniti.

15 Adnotandum est etiam, quod per sententiam Iudicis competētis ecclesiastici amittitur iuspatronatus, ut quando lis sit inter aliquos compatronos super iurepatronatus alicuius beneficii, & factis legitimis probationibus Iudex pronunciet iuspatronatus ad vnum pertinere, excluso altero: talis exclusus rema-

net eo priuatus omnino. Secus si in contumaciam, vel non legitime citatus priuatus fuisset; quia tunc nulla est sententia de quibus: vide Lambertin. de iurepatronat. lib. 3. quæst. 8. per omnes articulos dictæ quæst. & quod iuspatronat. non transeat in Fiscum. in casu suprascripto, vide proxim Archiepiscopalem Leonis in parte secunda. cap. 21. de iurepatronat. num. 32. & 33.

CAPUT TERTIUM.

Iuspatronatus amittitur si patronus se ingerat in perceptione fructuum beneficii patronati,

SUMMARIUM.

- 1 Patronus se ingerens in perceptione fructuum beneficii, cuius est patronus, perdit iuspatronatus.
- 2 Concil. Tridentin. sessione vigesima secunda de reformat. cap. 11. & sessione vigesima quinta de reformat. capitulo nono.
- 3 Presentatus lite pendente,

seu ante institutionem se ingerens in recollectione fructuum beneficii cadit à iure suo.

4 Cap. auaritia. de electione libro 6. procedit in omnibus beneficijs.

1 Patronus si se ingerens in perceptione fructuum beneficii patronati, aut bona ipsius usurpans, priuatus est sta-

statim iurepatronatus, & est
 excommunicatus. ita habetur
 2 in Concil. Trident. † Sess. 22.
 cap. 11. de reformat. in vers.
 quod si eiusdem ecclesiæ, &
 Sess. 25. de reformat. cap. 9.
 † in versic. patroni autem be-
 neficiorum. vide praxim Ar-
 3 chiepiscopalem Leonis par. 2
 cap. 21. num. 31. de iurepa-
 3 tronat. Præsentatus † autem
 lite pendente, seu ante insti-
 tutionem ingerens se in re-
 collectione fructuum benefi-
 cij, ad quod fuit præsentatus
 cadit à iure suo, & tribuitur
 colliganti. Clement. vnica.

de sequestr. possess. & fruct.
 Rebuff. in sua praxi beneficia-
 ria de subrogationibus nu. 8.
 Quaranta in summa Bullarij,
 in verbo beneficiorum posses-
 sio, & Crescent. Decif. 6. de
 iurepatronat. qui concludunt
 4 text. † in cap. auaritiæ, de
 elect. lib. 6. procedere etiam
 in omnibus beneficijs: & ideo
 si præsentatus se ingerat per
 se, vel per alium in totum,
 vel in partem, ipso iure amit-
 tit ius petendi institutionem.
 Cardin. Serafin. Decif. 598.
 & 1238. num. 9. & Cardin.
 Mantica Decif. 261.

CAPVT QVARTVM.

Clericus beneficiatus ad quid teneatur respectu
 beneficij duntaxat.

SVMMARIVM.

- 1 Clericus Beneficiatus ad
 tria tenetur.
- 2 Idem tenetur incedere in
 habitu, & tonsura clericali.
- 3 Concil. Trident. sess. 23. de
 reformat. cap. 6.
- 4 Constitutio Sixti V. de

habitu, & tonsura clerico-
 rum.

- 5 Clericus non punitur si ex
 iusto timore non deferat ha-
 bitum.
- 6 Vel propter paupertatem.
- 7 Vel si vnica vice tantum.
- 8 Vel propter infirmitatem.
- 9 Habitus clericalis quis sit.

10 Ha-

- 10 *Habitus clericalis determinatus non reperitur.*
- 11 *Habitus clericalis est ex usu.*
- 12 *Clericus ratione beneficij tenetur quotidie recitare Diuinum Officium.*
- 13 *Beneficium datur propter officium.*
- 14 *Causa excusantes à recitatione officij.*
- 15 *Clericus ratione beneficij tenetur residere.*
- 16 *Concil. Tridentin. sessione sexta de reformat. capitulo 1. & 2. & sessione vigesimatertia de reformat. capit. 1. & sessione vigesimaquarta de reformat. cap. 12.*
- 17 *Causa excusantes à residentia.*
- 18 *Residere est deseruire.*
- 19 *Beneficiatus clericus tenetur recitare Officium iuxta consuetudinem suae Diocesis.*
- 20 *Clericus tenetur clericalem vitam, & honestatem seruare.*
- C**lericus ꝑ Beneficiatus ratione beneficij ad tria tenetur, nempe ad habitum clericalem deferendum, ad Diuinum officium persoluum, & ad residendum, seu

inferuendum beneficio.

2 Primo, ergo ꝑ clericus beneficiatus tenetur in clericali habitu, & tonsura incedere, sicuti etiam tenetur clericus in sacris ordinibus constitutus: ita habetur in Concil. ꝑ Trident. Sess. 23. de reformat. cap. 6. Hodie ꝑ insuper extat constitutio Sixti Quinti de habitu, & tonsura per clericos, seu milites beneficia, vel pensiones obtinentes deferendis, & de poenis contra inobedientes inflictis, publicata Romæ die 18. Ianuarij 1589. incipiente, cum Sacrosancta, quam refert Quaranta in summa Bullarij in verbo habitus clericalis in principio. Quod non ꝑ procederet si clericus ex iusta causa timoris clericalem habitum non deferret. cap. clerici. de vita, & honest. cleric. vel si non deferret fractione paupertatis. Imola in Clement. 2. num. 9. de vita, & honest. cleric. Vel si ꝑ non deferret pro vnica vice tantum. Farinac. pract. crim. in tit. de inquisit. quæst. 8. nu. 68

8 Vel si non ꝑ posset propter infirmitatem tonsuram deferre. Cappell. Tholosan. Decis. 104.

9 Dubium tamen ¶ est, quæ
 vestes sint clericis congruen-
 tes, & vere clericales, cum
 in dicta Constitutione Sixti
 Quinti nil aliud habeatur, ni-
 si vt vestes sint talares: de
 qualitate autem illarum nec
 per illam constitutionem, ,
 neque per alia iura nihil sta-
 tutum reperitur. Et quod ¶ cle-
 rici seculares non habeant
 certum, & determinatum
 habitum, testatur glos. nota-
 bilis in clem. 1. in fine. de
 elect. interdicitur tamen cle-
 ricis certarum vestium vsus.
 dicto cap. clerici, & dicta
 clem. 2. Menoch de arbitr.
 iud. libro 2. centuria 4. casu
 393. Diaz in sua praxi crimi-
 nali canonica cap. 75. Ideo-
 que ¶ in hoc casu dicendum
 est pro resolutione, quod illæ
 sunt clericales vestes, & hone-
 stæ, quæ vsu, & consuetudine
 illius Regionis, seu Prouin-
 ciæ vbi commorantur, admis-
 sæ fuerint. glos. in c. si quis
 virorum. distin. 30. & in dicto
 cap. clerici. in verbo, de auras.
 late probat Couar. pract.
 quæst. cap. 32. num. 7. Iu-
 lius Clarus in practica crimi-
 nali q. 36. num. 11. & atten-
 denda est consuetudo clerico.

rum tantum. Farinac. vbi su-
 pra. num. 69. & vide Qua-
 rantam, vbi supra in additio.
 12 Secundo, tenetur ¶ Cleri-
 cus Beneficiatus ratione be-
 neficij recitare quotidie Di-
 uinum Officium, idest septem
 horas Canonicas; & si eas
 non recitet legitimo impedi-
 mento cessante, fructus bene-
 ficij non facit suos pro rata
 omisi Officij, & temporis,
 sed eos tamquam iniuste
 perceptos in fabricas huius-
 modi beneficiorum, vel pau-
 perum elemosinas erogare
 13 tenetur: cum propter ¶ Offi-
 cium detur beneficium. ita
 habetur in constitutione Leo-
 nis decimi relata per Qua-
 rantam in Summa Bullarij
 in verbo horæ canonicæ, &
 extat alia constitutio Pij V.
 edita die 12. Octobris 1571.
 relata per Quarantam ibi-
 dem, ad quarum declaratio-
 nem vide Domin. à Soto de
 iust. & iur. lib. 10. quæst. 5.
 artic. 6. & Nauarrum in suo
 manuali cap. 25. num. 122.
 & sequentibus, & Menoch.
 de arbitr. iudic. lib. 2. centur.
 2. casu 429. vide Cardinal.
 Tolet. in Summa lib. 2. cap.
 12. & Henriquez in Summa
 libr.

libr. 13. de excommunicat.
cap. 13. num. 2. & eundem
Nauarrum de oratione, &
horis canonicis cap. 7. n. 31.

14 Et de causis ꝛ excusantibus
ab officio persoluendo, & de
tempore horarum canonicarum,
vide Marcellum Francolinum
præbiterum, & Doctorem
Bodianum, & Carolum
Macingum in suo tractatu.
de horis canonicis.

15 Tertio tenetur ꝛ clericus
beneficiatus ratione beneficii
residere: & contra non
residentes seruetur dispositio
sacrorum canonum, vt in
tit. de clericis non resident.

16 & in Concil. Trident. ꝛ sess.
6. de reformat. cap. 1. & 2.
& sess. 23. de reformat. cap.
1. & sess. 24. de reformation.
cap. 12. & super residentia
facienda per obtinentes pa-
rochiales Canonicatus, aut
dignitates, seu aliud benefi-
cium, extat constitutio Pij
Quinti publicata Romæ die
15. Iunij 1568. relata à Qua-
ranta in Summa Bullarij
in verbo residentia in prin-
cipio.

17 Quæ vero ꝛ sint iustæ cau-
sæ excusantes à personali re-
sidentia, & ex quibus licitum

fit per substitutum deserui-
re, plures enumerantur per
Ioan. de Silua in suo tractatu
de beneficijs par. 4. quæst. 6.
& Hoiedam in suo tractatu
de beneficiorum compatibili-
tate, & incompatibilitat. p.
1. cap. 17. & vide Quaranta
in dicto verbo residen-
18 tia. Et cum ꝛ residere sit de-
seruire, si beneficium non
requirat personalem residen-
tiam, tenetur attamen sal-
tem clericus beneficiatus de-
seruire beneficio suo celebra-
do singulis annis festum San-
cti illius, cuius titulo bene-
ficio decoratur, & cætera
onera à fundatore in funda-
tione apposita persoluere, &
adimplere.

19 Ergo clericus ꝛ beneficia-
tus tenetur recitare Diuinum
Officium iuxta consuetudi-
nem Diocæsis, in qua com-
moratur, & beneficium ha-
bet. Item tenetur deferre
habitum clericalem, qui ho-
die ex communi vsu est ve-
stis talaris nigri coloris non
alterius, nisi aliud suadeat
personæ dignitas. Et demum
residere in beneficio, & de-
seruire; cæteraque ad cleri-
calẽ vitam, decorem, &
hone-

Pars III. Lib. XV. Cap. IV. 285

20honestatem † pertinentia
ad vnguem seruare, & alijs
fit exemplum viuens bono-
rum operum, & doctrinæ,

vt de illo merito illud affir-
mari possit, Christi bonus
odor est in omni loco.

ET ex his concluditur Praxis Iurispatronatus ad communem
utilitatem, & commodiorem vsum collecta, ad laudem, &
gloriam Sanctissimæ, & Indiuidua Trinitatis, & Gloriosissi-
mæ Mariæ semper Virginis Reginae Cælorum, & Patroni mei
Sancti Petri Apostolorum Principis, & Sanctæ Ecclesiæ Do-
ctorum, Sancti Ioannis Chrysostomi, Sancti Thomæ de Aqu-
ino, & Sancti Bonauenturæ, & Sancti Francisci, & Sanctæ
Catharinæ Virginis, & Martyris, totiusque Curia trium-
phantis. Amen.

F I N I S.

AV-

... de illis merito illud asse-
tunt posse. Christi bonus
olor est in omni loco. ...
... ex his concluditur Praxis Insuperiorum ad communem
utilitatem. Et commendatorem solum collectas ad fandum
gloriam sanctissimae, & laudabilis Trinitatis, & gloriosiffi-
mae Marię super Regem, Regine, Ceteros, & Patroni sancti
sancti Patri Apostolorum Principis, & sancti & sanctae Be-
demptum, sancti Leonardi Christofori, sancti Thomae de Apri-
no, & sancti Bonaventurae, & sancti Francis, & sancti
Catharinae Regine, & Marię, totiusque Carissimi
apostoli. Amen.

F I N I S

71